

شکست استراتژی ائتلاف عربی علیه ایران

«از محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان درخواست کردم وارد گفت‌وگو با قطر شود، اما ریاض آماده مذاکره با دوحه برای حل بحران خلیج فارس نیست»؛ اینها نخستین جملات رکس تیلرسون، وزیر خارجه آمریکا بعد از سفر به عربستان، در جریان نشست خبری با همتای قطری‌اش بود.

از محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان درخواست کردم وارد گفت‌وگو با قطر شود، اما ریاض آماده مذاکره با دوحه برای حل بحران خلیج فارس نیست؛ اینها نخستین جملات رکس تیلرسون، وزیر خارجه آمریکا بعد از سفر به عربستان، در جریان نشست خبری با همتای قطری‌اش بود.

در حالی که بسیاری از رسانه‌های عربی پیش‌پیش‌بینی می‌کردند سفر اخیر تیلرسون به کشورهای عربی خلیج فارس، همزمان با افزایش تلاش‌های میانجی‌گرانه امیر کویت، آغازی برای پایان بحران 5 ماهه قطر باشد، اکنون و بعد از سخنان صریح وزیر خارجه آمریکا، حتی امید رسانه‌های کویتی و قطری نیز به پایان این نزاع طولانی کاهش یافته است.

تیلرسون که پیش از این در جریان نشست خبری مشترک با وزیر خارجه کویت گفته بود، کشورهای شورای همکاری خلیج فارس لازم است در جهت مقابله با تهدیدهای منطقه‌ای از جمله ایران، اختلافات خود را کنار بگذارند و آمریکا تمام اقدامات لازم برای کمک به گفت‌وگو سازنده میان آنان را فراهم خواهد کرد، اکنون در عقب‌نشینی واضحی می‌گردد؛ تصمیم‌گیری درباره زمان تعامل با قطر به عهده سران 4 کشور عربی است.

از سوی دیگر، روز گذشته، امیر کویت، بعد از اظهارات وزیر خارجه آمریکا در هشدار بی‌سابقه گفت: شورای همکاری خلیج فارس در حال فروپاشی است و اگر این شورا فرو پاشد، آخرین پایگاه همکاری عربی نیز از بین خواهد رفت. اما نگاهی به برنامه سفرها و دیدارهای تیلرسون، نشان می‌دهد تلاش برای مهار بحران قطر و اتحاد کشورهای عربی خلیج فارس علیه ایران، تنها هدف او از سفر چندروزه به منطقه نبوده است.

وزیر خارجه آمریکا در جریان سفر به ریاض، در نشست سه‌جانبه با حضور پادشاه عربستان و نخست‌وزیر عراق نیز شرکت کرد. به گفته محمد صادق الهاشمی، مدیر مرکز مطالعات عراق، هدف از برگزاری این نشست، حمایت آمریکا از شورای همکاری‌های اقتصادی ریاض-بغداد و خروج عراق از زیر چتر استراتژیک ایران بوده است.

کمی بعد از برگزاری این نشست سه‌جانبه، وزیر خارجه آمریکا در جریان نشست خبری با عادل الجبیر، همتای سعودی خود، ضمن ایرانی خواندن نظامیان گروه حشد شعبی، از آنان خواست فوراً خاک عراق را ترک کنند! این اظهارات، علاوه بر آنکه با پاسخ سریع محمدجواد ظریف، وزیر خارجه کشورمان روبه‌رو شد، حتی تعجب جریان‌های مخالف ایران در منطقه را هم به دنبال داشت.

عبدالله الشایخی، از متفکران اخوانی مخالف ایران که همواره علیه فعالیت‌های گروه حشد شعبی موضع‌گیری کرده، در صفحه توئیتر خود نوشت: ظاهراً مشاوران آقای تیلرسون به وی اطلاع نداده‌اند نظامیان ایرانی در عراق حضور ندارند، بلکه نظامیان عراقی هوادار ایران در مناطق مختلف نفوذ کرده‌اند!

سخنان اشتباه تیلرسون از سوی مقامات دولتی عراق نیز بی‌پاسخ نماند و دفتر مطبوعاتی حیدر العبادی به فاصله کمتر از یک روز، با انتشار بیانیه‌ای از اظهارات وزیر خارجه آمریکا ابراز شگفتی کرد. در این بیانیه همچنین آمده است: نیروهای حشد شعبی عراقی‌هایی هستند که برای دفاع از کشورشان فداکاری‌های بزرگی کرده‌اند.

از سوی دیگر، العبادی شخصاً نیز در جریان دیدار دوجانبه با تیلرسون، در اظهاراتی معنادار تأکید کرد: حشد شعبی یک نهاد رسمی است و ما باید رزمندگان آنها را تشویق کنیم چرا که امید کشور و منطقه در آینده هستند. تمام اینها در حالی است که روز گذشته، عبدالفتاح سیسی، رئیس‌جمهور و از متحدان دولت جدید آمریکا در منطقه، در مصاحبه با شبکه فرانس 24، با اشاره به وضعیت فعلی روابط میان مصر و ایران گفت: روابط تهران و قاهره حدود 40 سال

است که قطع شده و ما برای کاهش تنش موجود تلاش می‌کنیم.

مصر بعد از عربستان سعودی، بحرین و امارات، چهارمین کشوری بود که از راهبرد جدید دونالد ترامپ علیه توافق هسته‌ای و فعالیت‌های منطقه‌ای ایران حمایت کرده بود و بیان چنین موضعی از سوی رئیس‌جمهور مصر، تعجب رسانه‌های عربی و آمریکایی را به دنبال داشته است.

وزارت خارجه آمریکا اوایل ماه گذشته و همزمان با سفر هیأت دیپلماتیک این کشور به منظور آغاز فرایند گفت‌وگوهای صلح عربی-اسرائیلی، کمک‌های سالانه به ارتش مصر را به دلیل عدم پیشرفت این کشور در احترام به حقوق بشر و اصول دموکراسی قطع کرد؛ امری که اعتراض شدید دولت و رئیس‌جمهور مصر را به همراه داشت.

نگاهی به آشفتگی وضعیت حاکم بر روابط کشورهای عربی با یکدیگر، درحالی‌که قرار بود بعد از سفر ترامپ به عربستان، ائتلافی فراگیر علیه ایران را تشکیل دهند، نشان می‌دهد شکل‌گیری این ائتلاف، دست‌کم تا آینده‌ای نزدیک به امری غیرممکن تبدیل شده است.

هشدار امیر کویت در مورد فروپاشی شورای همکاری خلیج فارس

امیر کویت روز گذشته ضمن هشدار نسبت به عواقب تشدید بحران خلیج فارس گفت: اگر این شورا فروپاشد آخرین پایگاه همکاری عربی از بین خواهد رفت. شیخ جابر الصباح، در سخنان خود، شورای همکاری خلیج فارس را روزنه امید در تاریکی شب عربی و تأکید کرد: تاریخ کسانی را که حتی یک کلمه برای شعله‌ورکردن اختلافات میان کشورهای عربی خلیج فارس بگویند، نخواهد بخشید. این مواضع کم‌سابقه امیر کویت، اندکی بعد از اظهار ناامیدی وزیر خارجه آمریکا، نسبت به پایان سریع بحران قطر بیان شده است.